

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Henrici Canisi[i] Noviomagi, Belgæ, Jn Academia
Ingolstadiensi SS. Canonum Profess. Ordinarii & Primarii,
Opera Quæ De Ivre Canonico Reliqvit**

Canisius, Heinrich

Coloniae Agrippinae, 1662

In Tit. XXIX. De Officio Et Potestate Judicis Delegati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62169](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62169)

- TIT. XXIV. De Officio Archipresbyteri. *Ibid. Tit. 21.*
 TIT. XXV. De Primicerio, ejusque officio. *Ibid. Tit. 21.*
 TIT. XXVI. De officio Sacristæ. *Ibid.*
 TIT. XXVII. De officio Custodis. *Ibid.*
 TIT. XXVIII. De officio & potestate Vicarii. *Ibid. Tit. 211.*

IN TIT. XXIX. DE OFFICIO ET POTESTATE JUDICIS DELEGATI.

S U M M A R I A.

1. *Judices alii ordinarii, alii delegati; & qui ordinarii.*
2. *Qui delegati.*
3. *Delegati non possunt subdelegare*
4. *Exceptis delegatis S. Pont. & Imperatoris.*
5. *Delegati judicium ordinariorum quando possint subdelegare.*
6. *Delegatus ad unam causam an possit ejus articulum alteri subdelegare.*
7. *Differentia inter judicem datum & cui mandat a est jurisdictio.*

Andreas Alciatus, Jurisconsultus omnium iudicio doctissimus, lib. 2. *Parad. c. 1. in fine*, materiam hujus Tituli adsimilat hydræ lerneæ, propter nimiam ejus perplexitatem: siquidem ad eam involuta est, ut, si unum caput, id est, unam difficultatem sustuleris, alia capita non deficient, sed potius alia atque alia renascantur. Non tamen idcirco animo dejicimur, ut hunc Titulum intactum relinquamus, cujus magna est in praxi utilitas. Rem breviter more nostro agemus, omissis inutilibus & nimis argutis quæstionibus, quæ magis conturbant quam ornant hanc materiam, de quibus fortasse loquitur Alciatus.

Itaque ut facilior ingressus pateat, sciendum est, alios esse Judices ordinarios, alios delegatos. Ordinarii dicuntur, qui jurisdictionem exercent jure magistratus, sive officii, quod publicè sustinent, quales sunt in foro Ecclesiastico S. Pont. Episcopus, item Legatus Sedis Apostolicæ, c. 2. *De officio deleg. in 6.* Item Archidiaconus, c. 3. *De appellat. in 6.* aliique inferiores Prælati, qui ex consuetudine, vel ex privilegio jurisdictionem habent, d. c. 3. *Et ibi DD. juncto c. Cum contingat 13. inf. de foro compet. & c. dilecti 4. inf. de arbitris & l. 1. cum l. fin. C. de emancipat.* quibus juribus probatur jurisdictionem acquiri etiam consuetudine, aut præscriptione, & eam quidem ordinariam in foro sæculari: ut sunt Imperator, Præses provinciæ, cui hodie succedere Ducis, Comites, Marchiones, Barones, Præfectus urbis, Prætor, aliique simi-

les. Nam hi omnes eo ipso, quod ad ejusmodi dignitates vel publica officia assumuntur, jurisdictionem simul consequuntur, ac proinde jure suo dicuntur exercere jurisdictionem, non alieno. *More 5. D. De jurisd. omn. jud.* Quo circa & Rectorem Academicum rectè inter ordinarios recensemus.

Delegati Judices sunt, qui ab ordinariis Judicibus mandatam habent jurisdictionem, d. l. *More 5. in fine cum l. seq. D. De jurisd.* Siquidem ordinariis permissum est jurisdictionem suam aut totam, aut unam speciem, aut in certas personas, uni vel pluribus demandare, ut passim *hoc tit. & lib. 6. eod. & in l. Solet. 6. cum l. seq. D. d. tit. De jurisd.* Atque ideo Judices delegati dicuntur fungi vice ejus, qui delegavit, non suâ, d. l. *Scler. §. fin. & c. Sanè hoc tit.* Et cum delegati Judices, non jure proprio, sed vice ejus, qui mandavit, jurisdictione utantur, consequens est alium sibi subdelegare non posse, l. 1. §. *qui mandatam*, l. 3. *Et l. fin. D. De officio ejus cui mandat. est jurisd. & d. l. More cum l. seq.* Unde si is, qui mandavit, decesserit, re integra, hoc est, antequam res est cœpta geri, mandatam solvitur, & delinere esse delegatus; instar aliorum mandatorum, quæ similiter, re integrâ, morte mandantis expirant, l. *Et quia 6. D. De jurisd. juncto §. item si adhuc Instit. De mandato.* Res autem intelligitur hoc loco cœpta geri, si saltem citatio inter venerit, c. *Gratum 20. hoc tit.*

Singulare est in delegatis S. Pontificis & Imperatoris, quod horum delegati subdelegandi habeant potestatem, idque à jure, propter prærogativam dignitatis, c. *Pastoralis 28. hoc tit. l. A. Iudice 5. C. De judiciis & l. un. C. Qui pro sua jurisd. & c.* Ad eò, ut licet plures sint eiusdem causæ delegati, possint hi nihilominus non solum sibi extraneum substituere, verum etiam condelegato suo vices suas committere, c. *Quamvis 6. & c. fin. hoc tit. & c. Causam 62. in fine inf. de appellat.*

Aliud tamen in delegatis aliorum ordinariorum receptum est, ut, si ipsi universitas causarum delegata sit, similiter possint causam aliquam subdelegare, *per text. in l. 1. §. 1. D. Quis à quo appelle-*

tur, & l. Cum Prator 12. §. De judic. & tradit Bart. ex communi DD. sententia in d. l. More num. 10, De jurisd. Hodie delegati quasi ordinarii sunt, ex opinione Panorm. in c. Cum Bertholdus num. 20 inf. De sent. & re jud.

6 Quâ ratione idem existimat Bart. in delegato ad unam causam, ut & is possit subdelegare articulum ejusdem causæ: sed hoc minus rectè, propter text. in d. l. Cum Prator §. 1. quo non permittitur delegatio nisi his, qui à lege vel more, id est, consuetudine habent, vel qui ad universitatem causarum delegati sunt. Quippe judicandi munus necessarium est, ut loquitur text. in l. fin. §. judicandi D. De munerib. & honorib. atque idcirco à se rejici, & in alium transferri non potest: unde si aliter fiat, necesse est id lege vel more permittatur. Quod igitur Bart. dicit, delegatum ad unam causam posse articulum ejusdem causæ subdelegare, mihi non videtur probabile, propter d. l. Cum

Prator §. 4. Nisi esset actus non jurisdictionalis, ut est examinatio testium, quando scilicet Judex prius personas testium approbavit, deinde alteri committit eorum depositiones; quia hæc res non est jurisdictionis, sed nudæ executionis sive ministerii. Panorm. ex DD. communi sent. in c. Super questionum 27. in pr. numero nono circa fin. hoc tit.

Postremò hic minimè negligendum est, quod tradit And. Alciat in Rubr. inf. De off. ordinarii num. 6, cum seqq. differentiam esse inter Judicem, cui jurisdictio mandata est, & eum, qui Judex datus est, ut illi subdelegare sit permittum, huic minimè. Cui etiam favere videatur text. in l. 1. D. Quis à quo appell. tamen aperte ipsi refragatur text. in l. A Iudice §. in fine C. De judic. ubi datus Judex à Principe alium potest dare Judicem, ergo ex mandata jurisdictione.

In Cap. Si pro debilitate 3.

SUMMARI A.

1. Delegato S. Pont. cur permissa subdelegatio.
2. Delegationi Principis simpliciter facta inest potestas subdelegandi.
3. Persona idonea qua quibus subdelegari possint.
4. An & justa causa subesse debeat.
5. Quid si delegatus se malitiosè exoneret judicandi munere.
6. An & quatenus opus consilio vel præsentia subdelegantur.
7. Causa graves qua dicantur.

Hoc Cap. agitur de S. Pontificis delegato, cui liberum est causam sibi commissam subdelegare alteri, si justè impediatur; hac tamen limitatione adhibita, nisi causæ qualitas consilium ipsius vel præsentiam requirat. Singula perlustremus.

In primis hic quaeri posset, quo modo id delegato permittum sit, utpote cujus fides vel industria electa videatur, ac proinde alium, qui delegatione non continetur, sibi subdelegare nequeat, arg. l. Inter artifices 31. D. De solut. junctâ l. Diligenter §. D. Manuip. Sed Resp. Riminaldus, hic num. 2, id locum non habere in delegatione simplici, sed ubi mandatum est, ut personaliter delegatus causam cognoscat vel exequatur, per text. in c. fin. §. 2, hoc

tit. & d. l. Inter artifices in V. specialiter. Quod quandoque ex ipsa causa delegata colligitur, ut in specie c. l. cui vers. sed si non expressè hoc tit. in 6. Deinde in delegatione simpliciter facta à Principe regulariter à jure inest potestas subdelegandi, text. hic & in c. Pastoralis 28. in pr. hoc tit. & d. c. fin. & in l. A Iudice §. C. De judic. Non igitur delegatus Principis subdelegando peccat, neque mandati fines egreditur, cum subdelegatio illa per jus idoneis & discretis fiat, sicut hic discrete addit textus. Nam quid interest, delegatus mandatum suum per se, vel per alium subdelegatum idoneum impleat? l. Veteris 8. C. De contrah. & commut. stipulat.

Quæ autem personæ idoneæ sint ad suscipiendam hanc subdelegationem, declarat & constituit Bonifacius VIII. in c. Statutum 11. §. 1, iuncto §. in nullo, in verb. & personis dumtaxat designatis, De rescript. in 6. videlicet Clericis in dignitate, vel personatu constituti, & Ecclesiarum Cathedralium Canonici, item Priores Conventuales, & Episcoporum Officiales, d. c. Statutum & c. 2. De rescript. in Clement.

Cæterum ex verbis text. nostri, quibus, ut dixi, liberum relinquitur delegato Sedis Apostolicæ vices suas committere, si debilitate vel aliâ gravi causâ impediatur, difficilè exurgit argu-

mentum, ut, si non impediatur, non possit subdelegare; estque argumentum deductum à contrario sensu, utroque jure receptum, c. *Cum Apostolica* 7, in fine inf. De his qua fiunt à Prelatis &c. & l. 1, D. De eo cui mand. est iuris d. At repugnat d. c. *Pastoralis* 28 & c. fin. hoc tit. & l. *Audice* 5, C. de iudic. quibus locis permittitur simpliciter delegato Principis subdelegare: imò tacite ex juris concessione mandato suo hoc continetur, quare & absque causa poterit subdelegare. Ut igitur hunc nodum solvat Panorm. hic num. 1, existimat justam causam impediendi in delegato Principis requiri, quando vult subdelegatum compellere ad accipiendam subdelegationem. Verum hanc sententiam rectè refutat Decius hic num. 11. Si enim potest, inquit, sine causa subdelegare poterit, & sine ea subdelegatum compellere, d. c. *Pastoralis* in pr. Neque movet argumentum à contrario sensu, quia illud cessat, ubi expressè aliud decisum est à jure, ne id, quod præsumptivè ex sententia legis eruitur, juri expresso præferatur, ut est communis resolutio, teste eodem Decio, hic num. 12.

Quare constituti juris est, delegatum summi Pontificis subdelegare posse, etiam sine causa, & in vicis partibus litigantibus, ut hic textus probat, in *V. liberum*, & ibi Gl. Innoc. Panorm. & Decius: * dummodò delegatus malitiosè se non exoneret iudicandi munere, & in subdelegatum rejiciat. Nam hac specie et si delegatio ab eo facta valeat, si sponte à subdelegato recipiatur, renitentem tamen subdelegatum compellere non potest, d. c. *Pastoralis* in pr. Neque enim malitiæ hominum à jure indulgetur, l. in fundo 39, circa fin. D. De rei vindic.

6 Potèd quod additum est ad textus nostri moderationem videlicet de consilio vel præsentia subdelegantis, sensus hic est, ut si causa tanti momenti sit, ut opus habeat consilio subdelegantis, ea subdelegari debeat, adjecta clausula de requiringo consilio subdelegantis; si præsentia abstinere debet à subdelegatione. Consilium verò requisivisse sufficit, etiam si illi non parcat, text. in

c. *Cum olim* 7, inf. De arbitris. Idem est de consilio alicujus tertii requirendo, ut rectè hic Innoc. Sed quid si omisso consilio subdelegatus processerit? Et non valere sententiam ab eo latam idem Innoc. censet, quem & tacitè sequitur hic Panorm. siquidem subdelegatus peccavit contra formam mandati, quæ erat diligenter servanda, c. *Venerabili* 37, hoc tit. inncti l. *Diligenter* 5, D. Mandati. Vide quæ fufius de hoc argumento hic Interpretes tractant, Decius præsertim. Nos reliqua persequamur.

Ait igitur textus h. in fine. Nisi forte causa ita gravis sit, quod sine præsentia sua non possint commode terminari; tales subdelegari non possunt, ut & antè expositum est. * Quæ autem sint graves causæ hic quaeritur. Existimat Panorm. eas graves dici, quæ delegato suæ industriæ ratione committuntur, item causas matrimoniales. Sed rectius Decius hic num. 38, putat id reliquendum iudicis arbitrio, juxta vulgatam juris sententiam, quæ ea, quæ non sunt à jure determinata, censentur arbitrio iudicis relicta, text. in l. 1 in fine D. De iure delict. l. 1, D. De effraкторib. & c. 4. in fine hoc tit. cum similibus. Intellige verò hoc loco iudicem ipsum delegatum, arg. c. *Super litteris* 20, sup. De rescr. Neque verum est, causas matrimoniales subdelegari non posse, cum contrarium constet ex c. *Ex litteris* 4, inf. De in integ. restitut. Quamvis hodie non nisi Episcopis committantur ex constit. Concil. Trident. Sess. 24, c. 20, D. reform. Est quidem explorati juris, in iis, quæ respectu industriæ vel fidei personæ alicui committuntur, cessare subdelegationem, c. fin. §. 1 hoc tit. & c. *iscui* 12, eod. in 6; verum id non fit propter causæ gravitatem, sed quia ita deleganti visum fuit, ut ipsemet delegatus causam exequatur: mandati autem fines diligenter sunt custodiendi, d. l. *Diligenter* D. Mandati. Itaque ut rem totam brevissimis verbis comprehendam, summi Principis delegatus semper subdelegare potest, nisi ejus industria electa fuerit, aut causæ gravitas subdelegationem dissuadeat, iurib. hætenus alleg.

In Cap. Præterea 5.

SUMMARI A.

1. Iudicis delegati potestas.
2. Concesso aliquo, ea omnia concessa intelligi, sine quibus illud consistere non potest.

Rescribit hoc Caput S. Pontifex, delegatum simpliciter constitutum posse partes compellere, centumaces coercere, omniaque facere, quæ ad causæ expeditionem spectant. Similis textus est in c. *Suspensionis* 39, §. 1, eod. Item eleganter Javelenus J.C. cui jurisdi-

jurisdictione, inquit, data est, ea quoque concessa videntur, sine quibus jurisdictione explicari non potest, l. 2. D. De jurisd. Quare citare poterit, c. 4. §. 1. sup. eod. item animadvertere in eos, qui jurisdictionem suam impediunt, cap. 1. sup. hoc tit. Sed hæc ita, dummodo delegati jurisdictionem non excedat: veluti si filius hæreditatem parentis habeat, adversarii verò excipiant, cum filium legitimum non esse, ac proinde ad hæreditatem non debere admitti, profectò delegatus, si laicus sit, de hac questione, an filius legitimus sit, cognoscere non poterit, etiam si hæreditatis questio absque illa decidi non possit, sed prius questio illa, quæ parentum matrimonium concernit, est ad Judicem Ecclesiasticum remittenda, per text. in c. Lator §. inf. Qui filii sint legitimi, & c. pen. inf. De ordine cognit. Reliqua vide apud Bart. & Jas. ad d. l. 2.

2. Simile juris axioma esse, cum quid conceditur, ceteri omnia concessa, sine quibus illud consistere vel usui esse non potest, tradit Jas. in d. l. 2. num. 2. & multis hoc axioma comprobatur. Ad

majorem confirmationem insignis responsum Pomponii J.C. adferamus de servitute, his verbis: Refectionis gratiâ accedendi ad ea loca, quæ non servantur, facultas tributa est his, quibus servitus debetur: quæ tamen accedere eis sit necesse, nisi in servitute nominatim præfinitum sit, quæ accederetur. Et paucis interjectis: Si prope tuum fundum jus mihi est aquam rivum ducere, tacita hæc jura sequuntur: ut rescicere mihi rivum liceat; ut adire quàm proximè possim ad rescicendum cum ego, fabri que mei: item ut spatium relinquat mihi dominus fundi, quo dextrâ & sinistrâ ad rivum adeam, & quo terram, limum, lapidem, arenam, calcem iacere possim. textus est in l. Refectionis 12. D. Commun. prædior. Adde & text. in l. Veteres 4. D. De itinere actuque privato. Sic eleganter respondit Oldradus, cons. 11. in causa Hospitalis, cui à Sede Apostolica erant remissæ decimæ in usum suorum pauperum, ut non tantum pauperes eo privilegio contineantur, sed & inservientes eidem Hospitali, quia sine his pauperes curari non possunt. Pluribus exemplis hæc res illustrari posset, nisi esset alienum à materia propofita.

In Cap. Quoniam Abbas 14.

SUMMARI A.

1. Delegatio facta expresso nomine proprio est personalis.
2. Facta sub nomine appellativo transit ad successorem.
3. Quid si nomen proprium simul cum dignitate exprimitur.
4. Decretum Concilii Trid. hæc de re.

Species hujus Capituli hæc est. Causa à summo Pontifice commissa fuit duobus Abbatibus Leicestriæ & Vicestriæ, suppressis eorum propriis nominibus. Mortuo Abbate Vicestriæ, Abbas Leicestriæ diem certum ad agendum pariter dixit, successoremque Abbatis Vicestriæ, porrecto ipsi S. Pontificis mandato, in ejusdem causæ cognitionem adhibuit, sententiæque ab utroque lata & tandem confirmata fuit à Pontif. Ubi in primo est notandum, quod delegatio quandoque fit expresso proprio nomine, ut puta Petro, Paulo, vel simili, quandoque sub nomine appellativo, veluti Abbati, Episcopo, Decano, Præposito. Et priori quidem casu delegatio morte ipsius delegati expirat, neque ad eius hæredem, siue alium successorem transit, quia in delegatione ratio solius personæ habita est, quæ extinctâ consequenter etiam extinguitur delega-

rio, arg. c. Sigratio 5. De script. in 6. & l. Privilegia quadam 196. D. De reg. iuris, Panorm. hic num. 3. Decius ibid. num. 13. cum aliis ab eo citatis. Posteriori verò casu in successorem transit, per h. text. si quidem dignitas perpetua est; & proinde cum dignitatis respectu fit facta delegatio, meritò in successorem eius transfunditur. Hinc eleganter à Cajo J.C. responsum est de Principe, cui legatum est relictum, eo mortuo, antequam cederet dies legati, nihilominus successoris eius deberi, l. Quod Principi 58. D. De leg. 2. licet in legato relicto Augusta diversum obtineat, nam eâ mortuâ deficit & legatum, l. Si Augusta 59. D. eod. Verum hoc ideo, quod Augusta nullam dignitatem propriam habeat, sed communicatam sibi à Principe; ut & reliquæ uxores dignitatem habentium, l. Famina 8. D. De Senatorib. & l. Mulieres 13. C. De dignitatib. lib. 10. Sed & posterior casus ita exaudiendus est, nisi aliter constet de mente delegantis: veluti si delegatio facta sit sub nomine quidem dignitatis, sed habitâ industriæ ratione, eruditionis, aut fidei ipsius personæ; nam & hoc casu delegatio in successorem non transit, ex ratione, c. fin. §. 1. vers. præterquam inf. eod.

Cæterum questionis est, si & proprium no-

men

simul cum dignitate exprimat, ut v.g. Conrado Episcopo Eistertensi, an ejus successor quoque continebitur. Et verius est non contineri, quia præsumitur personæ habitatio ratio, arg. *l. Si servus 37, D. De stipulat. servor.* Atque hanc sententiam asserit & communem defendit Decius *hic num. 45 cum seqq.* Nisi ut rectè tradunt Panorm. *hic num. 8. & idem Decius num. 48.* delegans sive committens non haberet ipsius delegati notitiam; quia tunc expressio nominis proprii nihil operaretur, sed inspiceretur solum dignitatis nomen, *sexi. in l. Qui habebat 28, D. De reb. dubiis.*

Sed nolim hæc fufius profèqui, propter Conc. Trid. *Sess. 25, c. 10, De reform.* quo omnes delegationes sunt personales, hoc est, ad successorem non transeunt. Nam statuit, ut in singulis Conciliis provincialibus & diocesanis quatuor aut etiam plures personæ, quæ qualitates habeant,

(juxta *c. Statutum De ref. lib. 6.* ut sunt in dignitate vel personatu constitutæ, & Canonici Cathedral. Ecclesiæ, quarum etiam meminimus ad *c. Si pro debilitate 2 supra hoc tit.*) designentur, quibus causæ ecclesiasticæ à Sede Apostolica, vel ejus Legato aut Nuntio committantur, & si aliquem ex illis mori contigerit, Ordinarius loci, una cum Consilio sui Capituli, alium in ejus locum usque ad futuram Provinciale vel diocesanam Synodum substituere debeat. Igitur absque ulla distinctione nulla delegatio in successorem ratione dignitatis transit. Non tamen ideo hoc cap. prorsus inutile est: quinimò adhuc necessarium eo casu, quo S. Pont. cum clausula, *non obstante Concilio Tridentino* delegatum in dignitate positum constituit, ut quotidie facit, nam tunc redimus ad opus Decretalium.

In Cap. Prudentiam 21.

SUMMARI A.

1. Plures delegati quomodo constituantur, & quid tunc juris.

Hæc Decretalis agit de pluribus delegatis ad eandem causam constitutis, quod quandoque simpliciter, quandoque certa forma fit. Si simpliciter, necesse est, ut simul o-

maes conveniant: alioquin si unus eorum rebus humanis exemptus, vel aliter absens fuerit, reliqui in eadem causa procedere non possunt, *c. Vno delegatorum 42, c. Causam matrimonii hoc tit. & l. Duo ex tribus 19, D. De re judic.* ubi textus hanc rationem adfert, quod omnes judicare iussi sint, scilicet conjunctim: at si disjunctum, vide quæ dixi in *c. Sciscitatus 13, sup. De rescriptis.*

In Cap. Super quæstionum 27.

SUMMARI A.

1. Delegatus S. Pont. quatenus totam causam vel partem subdelegare possit.
2. Et quid juris in ordinario delegante.

Dicimus ex hoc Capite delegatum summi Pontificis non tantum totam causam, sed vel principium, vel medium, vel finem uni vel pluribus subdelegare posse: hoc tamen discrimine observato, ut, si totam causam subdelegaverit, non ad se, sed ad delegantem suum, id est, Principem appelletur; si partem aliquam, tunc ad se, tamquam ad immediatè superiorem, *text. h. §. porro & in l. 1. §. fin. D. Quis à quo appell.* Ratio discriminis est, quia priori casu abdicavit à se iurisdictionem causæ totius, unde ad se tamquam Judicem provocari non potest: posteriori verò, cum adhuc Judex causæ perseveret, rectè ad eum

appellatur, *d. §. porro & c. Si delegatus 7. §. fin. eod. in 6.* His adversari videretur textus in *l. un. in fine C. Quis pro sua jurisd. & c.* ubi indistinctè constituitur, ad Principem, non ad delegatum ipsius appellari debere: item in *d. l. 1. §. 1.* Sed uterque textus est accipiendus iuxta distinctionem iam dictam, quando scilicet integra causa alteri subdelegatur. Unde idem erit in delegato ad universitatem causarum, sive qui ad plures causas simul constitutus est; ut, si is unam causam subdelegaverit, ab eo non provocetur ad subdelegatum, sed ad Principem, cum nihil iurisdictionis sibi in illa causa retinuerit, *d. l. 1. §. 1. Quis à quo appell.*

Sed an idem observandum sit in ordinario iudice, ut si is totam causam delegaverit, ipse non provocandus sit, an eius superior? Et putat Alei. in *Rubr. inf. de off. ordin.* 8. idem esse, quod in casu præcedenti, ob eandem rationem. Sed fallitur Alei. at. quia

ar. quia nihilominus ordinarius sibi eisdem causæ jurisdictionem retinet, nisi quod actu eam non exerceat; nam eandem causam, non obstante delegatione, ad suam notitiam revocare potest, l.

Judicium solvitur § 8. D. De judic. Deinde sententiam à suo delegato laram ipse exequitur, l. A. dyvo Pio 15, in pr. D. De re judic. Non igitur causæ delegatione jurisdictionem à se abdicavit.

IN TIT. XXX. DE OFFICIO LEGATI.

Post Titulum de officio Judicis delegati sequitur recto ordine hic Tit. de officio Legati, quia uti delegatus fungitur munere Judicis superioris delegantis, sive is sit summus Pontifex, sive alius Judex ordinarius, ita & Lega-

tus gerit vices §. Pont. qui quia ubique præsens esse non potest, mittit in Provincias Legatos suo nomine, cum pleniori potestate, c. 1. hoc tit. Quare repetere dicta in summa Juris Canonici lib. 1. Tit. XVII. V. A.

IN TIT. XXXI. DE OFFICIO JUDICIS ORDINARIJ.

Post Judices, qui extra ordinem à sancto Pontifice constituuntur, sequitur de Judicibus ordinariis, quos locorum ordinarios vocat text. in c. 3. hoc tit. in 6. qui scilicet propriam jurisdictionem habent, dignitati Ecclesiasticæ ac muneri, quo funguntur, coherentem. Tales in primis sunt Episcopi, & alii Prælati Episcopo

minores, ut Ecclesiarum collegiarum & Monasteriorum Præfetti; qui tamen si fuerint negligentes in suis corrigendis, possunt Episcopi vices & negligentiam eorum supplere, c. Quanto 7. & c. Irrefragabili 13. §. excessus hoc tit. Reliqua repetere ex summa Juris Canonici lib. 1. Tit. XVI. & dictis sup. ad Tit. XXIX in princ. V. A.

IN TIT. XXXII. DE OFFICIO JUDICIS.

De officio Judicis in genere hoc Titulo agitur. Ubi breviter notandum est, quod quemadmodum Judex interdum utiliter & ad nullius petitionem munere suo fungitur, veluti dum ea, quæ juris sunt, & minus allegata supplet, c. Bona memoria 3. sup. De postulat. Interdum verò necessariò, & ad partis petitionem, ut dum in integrum restituit, c. 2. hoc tit. dum parti litiganti,

quæ destituit patrocinio, dat advocatum, c. 1. eod. ita & petentibus judicium seu actum justitiæ interdum nobile, interdum mercenarium suum officium impendat. Hanc enim divisionem officii Judicis in nobile & mercenarium textus in d. c. 2. aut insinuat, aut ex eo saltem eliciunt & probant Interpretes. V. A.

IN TIT. XXXIII. DE MAIORITATE ET OBEDIENTIA.

Inter Ecclesiasticas personas, de quibus hæc dictum est, quædam est præminentia, quæ in Rubr. dicitur Majoritas, ratione cujus qui minor est obligatur majori ad reverentiam & obedientiam. Majores autem aliqui habentur, vel ratione Ordinis, ut Diaconus Subdiacono, Diacono Sacerdos, c. Statuimus 15, hoc tit. vel ratione jurisdictionis & dignitatis, ut Archidiaconus major est Archipresbytero, qui tamen Ordine minor est seu posterior, c. Ad hæc sup. De off. Archid. vel ratione antiquitatis, ut qui prior tempo-

re est in ordine, c. 1. & d. c. Statuimus hoc tit. vel denique ex representatione personæ eminentioris quis prærogativam habet, ut qui ordinatus est à Summo Pontifice quamvis per hoc non eximatur à jurisdictione sui Episcopi, c. per tuas 7. eod. Obedientia verò consistit in honoris exhibitione, honestioris loci sessione, & potissimum in eo, ut minor obediat præcepto majoris, modò intra limites jurisdictionis suæ se contineat, nec quid mandet extra officium suum, & licita atque honesta fiat, quæ imperat. V. A.

IN TIT.